

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6CoP/34/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8514200210
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8514200210.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci starostlivosti súdu o mal. S. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. K. XXX, XXX XX Z., toho času T. S. XXX, XXX XX K. a mal. S. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. K. XXX, XXX XX Z., toho času Y. XX, XXX XX Z., zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, deti rodičov O.. A. A., nar. X.X.XXXX, trvale bytom A. K. XXX, XXX XX Z., toho času Y. XX, XXX XX Z., právne zastúpeného JUDr. Zdeňkou Vokálovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Hlavná 61 a O.. W. A., rod. Z., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. K. XXX, XXX XX Z., toho času T. S. XXX, XXX XX K., právne zastúpenej JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom Advokátskej kancelárie v Starej Ľubovni, ul. Garbiarska 20, na návrh matky a otca mal. detí, v konaní o nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa z 3.10.2014, č. k. 2P 4/2014-215 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e sa uznesenie vo výrokoch I., II., III., IV.

odôvodnenie:

Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým uznesením nariadil predbežné opatrenie v tomto znení:

„I. Súd zamietá návrh matky mal. detí týkajúci sa úpravy rodičovských práv a povinností k mal. S. A., nar. XX.X.XXXX.

II. Súd dočasne zveruje mal. S. A., nar. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti otca O.. A. A., nar. X.X.XXXX, ktorý bude maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok, až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 2P/38/2013.

III. Matka mal. detí O.. W. A., nar. XX.X.XXXX je oprávnená stretávať sa s mal. S. A., nar. XX.X.XXXX každý druhý párný víkend v mesiaci od piatka 15.00 hod. do nedele 19.00 hod. s tým, že matka mal. detí je oprávnená prevziať mal. S. A., nar. XX.X.XXXX v mieste bydliska otca mal. detí v určený deň a čas a v určený deň a čas ho otcovi mal. detí odovzdať.

IV. Otec mal. detí je povinný mal. S. A., nar. XX.X.XXXX na styk s matkou riadne pripraviť.

V. V prevyšujúcej časti návrh otca mal. detí na úpravu rodičovských práv a povinností k mal. S. A., nar. XX.X.XXXX a mal. S. A., nar. XX.X.XXXX zamietá.“

Prvostupňový súd rozhodnutie vo vzťahu k dočasnému zvereniu maloletého S. do osobnej starostlivosti otca odôvodnil tým, že dôvodom potreby takejto dočasnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností je predovšetkým zistenie, že rodičia maloletého nevedia medzi sebou dostatočným spôsobom komunikovať a dohodnúť sa na realizácii rodičovských práv a povinností tak, aby to bolo jednoznačne v záujme mal. S.. Poukázal na to, že v predmetnej veci ide o dočasnú úpravu pomerov a mal. S. nebude zverený do rúk cudzej osoby, ale otca, ku ktorému má vrúcny vzťah a otec je schopný sa o mal. S. osobne postarať. Nepochybne je tiež v záujme mal. S. zabezpečiť mu stabilné výchovné prostredie do právoplatného rozhodnutia tak v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu, ako aj v konaní o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode. Prvostupňový súd s poukazom aj na závery Znaleckého posudku č. 1/2014 zo dňa 28.1.2014 ako aj jeho Doplnku č. 11/2014 zo dňa 21.5.2014 dočasne zveril mal. S. A. do osobnej starostlivosti otca, ktorý ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok.

Prvostupňový súd zamietol návrh matky mal. detí týkajúci sa úpravy rodičovských práv a povinností k mal. S. A., pretože v tejto časti vyhovel návrhu otca mal. detí, teda protinávrhu otca a mal. S. A. dočasne zveril do jeho osobnej starostlivosti. S. zároveň upravil styk matky mal. detí s mal. S. A. tak, že je oprávnená sa s ním stykať každý druhý párný víkend v mesiaci od piatka 15.00 hod. do nedele 19.00 hod. s tým, že matka mal. detí je oprávnená prevziať mal. S. v mieste bydliska otca mal. detí v určený deň a čas a v určený deň a čas ho otcovi mal. detí odovzdať. Zároveň uložil otcovi mal. detí povinnosť mal. S. A. na styk riadne pripraviť.

Súd pri úprave styku matky s mal. S. A., zohľadnil úpravu styku otca mal. detí s mal. S. A., ktorá bola nariadená Krajským súdom Prešov uznesením č.k. 6CoP/28/2014-202 zo dňa 18.9.2014. Pri nariadení takejto úpravy zohľadnil skutočnosť, aby toto stretávanie sledovalo záujem mal. detí. na ich spoločnom trávení času vždy tak, aby aspoň dva víkendy v mesiaci boli obe mal. deti spolu u toho ktorého rodiča v rovnakom pomere, teda jeden víkend u otca mal. detí a jeden víkend u matky mal. detí.

V prevyšujúcej časti súd návrh otca zamietol, pretože o tejto jeho časti, teda o úprave jeho styku s mal. S. A., nar. XX.X.XXXX už bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu Prešov č.k. 6CoP/28/2014-202 zo dňa 18.9.2014 a od rozhodnutia Krajského súdu Prešov nedošlo podľa názoru súdu k žiadnej podstatnej zmene vo vzťahu k úprave styku otca mal. detí s mal. S. A..

Poukázal na ustanovenie §§ 74 ods. 1, 75 ods. 1, 2, 4, 8 a 76 ods. 1 písm. b), 75 ods. 8 a 102 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Matka vo včas podanom odvolaní namietala, že rozhodnutie je veľmi nespravodlivé, nezákonné a hlboko zasahujúce do jej materinských a rodičovských práv nehovoriac o hrubom narušení súrodeneckej väzby medzi mal. S. a mal. S., ktorí v spoločnej domácnosti vyrastali odmalička a len necitlivým a egoistickým prístupom otca došlo k ich rozdeleniu. V záujme oboch detí je zachovávanie súrodeneckých väzieb, čo bolo rozhodnutím prvostupňového súdu porušené. Otec umožnil matke od 27.6.2014 stráviť so synom jediný víkend. S matkou nemohol stráviť svoje narodeniny. Otec netlmočí mal. S. záujem matky o neho. Opakovane mu zatajuje pred ním, že mu volá, aby s ním aspoň v telefonickom kontakte mohla byť častejšie ako 1-2 krát do týždňa a matke zaklame, že syn s ňou nemá záujem hovoriť. Neinformuje ju o zdravotnom stave, odmieta jej povedať, kde a s kým sa nachádza mal. syn, keď nie je s otcom ani v škole. Znalecký posudok, o ktorý prvostupňový súd oprel svoje rozhodnutie, považuje za účelový a v mnohých smeroch si protirečí. Navrhla, aby bol vypracovaný kontrolný znalecký posudok. Uvedené navrhol i kolízny opatrovník a vyplýva to i z Metodologicko - výskumného kabinetu výchovného a psychologického poradenstva a prevencie pri VÚDPaP. V súdnej praxi je zaužívané, že naozaj len vo výnimočných prípadoch je možné uvažovať v situácii rozpadávajúcej sa rodiny o rozdelení súrodencov, pretože pre deti by to znamenalo dvojnásobnú stratu (rodiča aj súrodenca). Odchodom otca so spoločnej domácnosti nastal stav, kedy povinnosť vytvárať zdravé rodinné prostredie nemôže byť naplnená. Status quo, ktoré je oporou pri rozhodovaní súdov bolo vytvorené konaním otca mal. detí, ktorý od 27.6.2014 absolútne znemožnil kontakt matky so synom.

Navrhla, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie tak, že zverí mal. S. do osobnej starostlivosti matke, uloží otcovi prispievať na jeho výživu vo výške 250 Eur a upraví styk otca s mal. synom.

Otec s podaným odvolaním matky vyjadril nesúhlas a navrhol aby odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil.

Vo vyjadrení tiež uviedol, že pre mal. S. je otec preferenčným rodičom a jeho prianím je bývať s otcom v Z., kde sa cíti doma. Rešpektuje názor mal. S., ktorá vyjadrila názor, že chce ostať s matkou v I.. Neznamená to však, že o jej výchovu nejaví záujem. Poukázal na to, že matka bez ďalšieho diskvalifikuje otca vo vzťahu k jeho výchovnej spôsobilosti a bezdôvodne prioritizuje seba ako rodiča poukazujúc na zdravý rozum bez ohľadu na želanie detí. Žiadne nedostatky neboli zistené pri jeho výkone osobnej starostlivosti o mal. S. a starostlivosti o mal. S. v rámci času stráveného pri styku s ňou. Vo vzťahu k neumožneniu styku matky s mal. S. poukázal na to, že problém bol predovšetkým v nedostatku v komunikácie medzi rodičmi, neochoty zo strany matky a nakoniec tiež obava, že matka mal. S. otcovi po vykonaní styku syna nevráti. Uviedol, že styk sa realizuje podľa nariadeného predbežného opatrenia. Odmietol tvrdenie matky, že o synovom zdravotnom stave matku neinformuje. Syn nemal zdravotné problémy, teda nebolo o čom informovať.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce v rozsahu suspenzívneho účinku odvolania (v napadnutých výrokoch I. až IV.; § 206 O.s.p.) a zistil, že predbežné opatrenie je v súlade so zákonom.

Prvostupňový súd vychádzal zo zistení, ktoré boli osvedčené a vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd si osvojuje odôvodnenie prvostupňového súdu, na ktoré odkazuje a pre zdôraznenie správnosti dopĺňa.

Predbežným opatrením sa poskytuje iba dočasná úprava, nie definitívna. Predpokladom nariadenia predbežného opatrenia je osvedčenie nároku a naliehavosť potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov alebo zabezpečenia výkonu súdneho rozhodnutia, lebo je tu obava, že by tento výkon mohol byť ohrozený (§ 74 ods. 1 O.s.p.). Samotná lehota na rozhodnutie (7 dní; § 217 ods. 1 O.s.p.) indikuje, že súd nerozhoduje na základe štandardného dokazovania, ale vychádza z osvedčenia práv účastníkov a z osvedčenia porušenia týchto práv.

Súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä:

- a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj mal. dieťaťa,
- b) zastupovanie mal. dieťaťa,
- c) správa majetku mal. dieťaťa.

Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy mal. dieťaťa (§ 28 ods. 1, 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine).

Z citovaného ustanovenia zákona vyplýva, že rodičia majú nielen právo, ale aj povinnosť podieľať sa na výchove mal. dieťaťa. Kým sa definitívne nerozhodne vo veci samej (meritórne) o úprave rodičovských práv a povinností k mal. S., dovtedy je potrebné poskytnúť dočasnú ochranu. Už len zo samotných podaní obidvoch rodičov je zrejmé, že obidvaja žiadajú zveriť mal. S. do svojej starostlivosti. Nedošlo medzi nimi k rodičovskej dohode, ktorý z nich bude mať maloletého vo svojej osobnej starostlivosti, keďže spoločne už nežijú. O vyhrotení vzťahov medzi rodičmi svedčí aj niekoľko prebiehajúcich súdnych konaní o úprave práv a povinností k maloletým deťom pochádzajúcich z manželstva. Je teda potrebné z dôvodu právnej istoty a v záujme mal. dieťaťa, aby dočasne, kým súdy definitívne neusporiadajú

rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k mal. S., aby do tejto doby predbežným opatrením tieto pomery boli upravené. Z obsahu spisu nebolo dôvodné vyvodiť negatívny vzťah, či už rodičov k mal. dieťaťu alebo mal. dieťaťa k niektorému z rodičov.

Zo znaleckého posudku vyplýva, že súdny znalec najprv vo vzťahu k mal. S. odporučil striedavú osobnú starostlivosť s intervalom jeden týždeň minimálne do času vstupu do základnej školy zisťujúc intenzívnu naviazanosť na otca a vývinovú potrebu rozvíjania tohto vzťahu (dôležitá súčasť pri budovaní identity). V doplnku k znaleckému posudku situáciu v rodine opätovne analyzoval a vyhodnotil prioritu pri odporúčaní stabilizácie výchovného prostredia u dieťaťa (vytvorenie a udržiavanie si stabilného domova, ktorý má dieťa vytvorený v bydlisku otca - rovesnícke vzťahy, vzťahy so širšou rodinou). Odporučil udržiavanie a rozvíjanie vzťahu mal. S. s otcom, ktorého preferuje, identifikuje sa s ním a ktorého význam pre dieťa v ďalších vývinových obdobiach môže rásť. Preto odporučil jeho zverenie do osobnej starostlivosti otca.

Berúc zreteľ na zistený skutkový stav, podľa ktorého bol mal. S. od začiatku roka v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a od začiatku júla 2014 v osobnej starostlivosti otca, v ktorého starostlivosti sa doposiaľ nachádza, pričom neboli zistené negatívne vplyvy na mal. S. v prostredí otca, odvolací súd je toho názoru, že kým súd definitívne nerozhodne o úprave pomerov k maloletému, je dôvodné, aby maloletý bol zatiaľ zverený do dočasnej osobnej starostlivosti otca. Najlepší záujem mal. detí nie je v rozpore s rozdelením súrodencov. Uvedené opatrenie je optimálnym spôsobom usporiadania pomerov v rodine. Najlepší záujem mal. detí je daný v predmetnej veci tiež na zachovaní stability výchovného prostredia.

Uvedené však neznamená, že by matka nemala podmienky na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti. Zverenie obidvom rodičom (dočasne) však prichádzalo do úvahy len v rámci striedavej starostlivosti a v rámci dočasnej ochrany. Takéto opatrenie nebolo dôvodné v rámci predbežnej úpravy zakladať, ak existuje styk medzi rodičmi a deťmi a ide len o dočasné opatrenie).

Rodičovská vyspelosť, zodpovednosť a empatia vo vzťahu k chápaniu citových potrieb na rovnakej úrovni zaručuje a má viesť k obnoveniu narušených väzieb medzi mal. deťmi a oboma rodičmi. Záujem nielen mal. S., ale i mal. S., ktorý by mali obaja rodičia sledovať, by naplnilo akékoľvek usporiadane roztrieštených vzťahov v rodine uvedomujúc si, že sú to práve rodičia, ktorí nesú zodpovednosť za výchovu a vývoj mal. detí (porov. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci IV. ÚS 60/04). Ak žiaden z nich nie je schopný takéto usporiadanie zaistiť, je vhodné v tomto prípade vziať na zreteľ, že sú to práve rodičia, ktorí nesú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Odvolací súd v tomto smere apeluje na oboch rodičov, aby spolu za účelom dosiahnutia najlepšieho záujmu pre obe mal. detí komunikovali, a to predovšetkým vo vzťahu k výkonu styku, či už v jeho priamej forme alebo forme nepriamej (telefonická komunikácia). Schopnosť rodičov k vzájomnej kooperácii by mala vychádzať z ich intelektuálnej a kultúrnej úrovne, aj keď ich vzťah v momente rozhodovania súdu, ako sa javí z obsahu spisu, nie je dobrý. Obaja rodičia v živote mal. dieťaťa majú nezastupiteľnú úlohu a tomu musí zodpovedať prístup oboch rodičov vo vzťahu k nim. Istotu a bezpečnosť dodávajú dieťaťu obaja rodičia. Musia si uvedomiť obaja rodičia, že napriek rozpadu ich vzťahu obaja zostávajú rodičmi, že ich rodičovské vzťahy k dieťaťu treba zachovať a že dieťa má právo na starostlivosť a výchovu oboch rodičov.

Predbežné opatrenie je prostriedkom, ktorým sa dočasne a predbežne upravujú pomery v rodine, ak je to v záujme maloletého dieťaťa. Mal. S. je od júla 2014 v osobnej starostlivosti otca a mal. S. je od času odlúčenia v osobnej starostlivosti matky. Z obsahu spisu nemožno vyvodiť potrebu faktickej zmeny provizórnych pomerov. Je v záujme mal. S., predovšetkým v záujme právnej istoty medzi rodičmi a dieťaťom, aby sa do rozhodnutia vo veci samej vzťahu provizórne stabilizovali. Z obsahu spisu nevyplývajú žiadne okolnosti, ktoré by osvedčovali nevyhnutnosť zmeny dočasného výchovného prostredia u mal. S..

Rodičia do konečného vybavenia veci majú priestor dokázať svoje schopnosti a možnosti v poskytovaní osobnej starostlivosti o mal. S. v konaní vo veci samej.

Odvolací súd sa stotožnil s predbežnou úpravou styku, ktorá sleduje záujem mal. S. i mal. S. na zachovaní a udržiavaní súrodeneckých vzťahov do času rozhodnutia súdu vo veci samej. Predbežná úprava styku každý druhý párný víkend reflektuje na závery znaleckého posudku.

Keďže účastníkom konania postačuje k nariadeniu predbežného opatrenia o zverenie maloletého do osobnej starostlivosti osvedčiť naliehavosť dočasnej právnej úpravy vzťahov v rodine, ktorá je v predmetnej veci nepochybne daná a osvedčiť existenciu podmienok vykonávať osobnú starostlivosť. Tieto podmienky spĺňajú zjavne obidvaja rodičia.

Napriek tomu už v tomto štádiu prichodí kriticky na adresu rodičov poznamenať, že žiaden z nich nepoukázal na pozitíva na strane druhého rodiča. Málo sa v podaniach rodičov spomína, ako opisujú deťom význam druhého rodiča. Je to pre deti prepotrebné. Inak je to na úkor zdarného vývoja dieťaťa a jeho psychiky. Za takýchto okolností až hypertrófnе poukazovanie na nedostatky na strane druhého rodiča evidentne indikuje nie dobrý úmysel a takéto správanie sa rodičov odvolací súd vyhodnotil skôr na ujmu upozorňujúceho rodiča. Rodičia si totiž museli byť dosť vedomí skutočností, že ak neexistujú podmienky na zákaz styku maloletého s niektorým rodičom, tak každý z nich prichádza do úvahy na zverenie dieťaťa. Ak sa rodič obmedzí len a len na negatíva, ide o kontraproduktívny prístup a odvolací súd nie je naklonený tomu, aby sa takémuto rodičovi zverilo dieťa do osobnej starostlivosti.

Je pritom mimoriadne dôležité nielen zdržať sa negatívneho vykresľovania druhého rodiča v očiach detí, ale konať proaktívne a doslova opisovať význam druhého rodiča. To sa v predmetnej veci, žiaľ, na ujmu pre deti nestalo, čo je zarážajúce.

Bude až vecou samou, vyrovnáť sa s tvrdeniami matky o tom, že otec bráni v styku. Ak by sa potvrdil úmysel niektorého rodiča brániť v styku, takýto rodič nespĺňa zákonné predpoklady osobne sa o dieťa starať (porov. uznesenie KS v Prešove vo veci maloleté deti D. 21CoE 74/2014, G. 2CoP/52/03). Zatiaľ na účely predbežnej úpravy pomerov sú podania v tomto smere vzájomné a sú poznačené nadmernou nevraživosťou so zjavným opomenutím toho najdôležitejšieho, a to záujmu dieťaťa.

K námietke matky o neustanovení opatrovníka odvolací súd poukazuje na to, že kolízny opatrovník bol maloletému S. ustanovený uznesením Okresného súdu Stará Ľubovňa z 7. 7. 2014 č. k. 4P/126/2014-64.

Odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností napadnuté uznesenie na účely dočasnej ochrany maloletého ako správne potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.